Solitärbin del 1

Hur man känner igen några vanliga arter och grupper

Fredrik Östrand

Fotografier: Fredrik Östrand; Creative Commons 2.0; 3.0; 4.0 & Wiki Commons 1.0: Janet Graham, Frank Vassen, Loison Le Fur, Arnstein Staverlökk, Tomi Salin, Aiwok, Gilles San Martin, Juergen Mangelsdorf, David Genout, S. Rae, Lucarelli, Lukas Large, Linsepatron, Mick E. Talbot, Forest & Kim, Quoll 2, el Chip, Gail Hampshire, Will_wildlife, James K Lindsey, Martin Cooper, La4Bonte, Rudolphous, Orangeaurochs, Janet Graham84, Janet Graham84new, Bj. Schoenmakers, fotopa, Ombrosparacloucycle, Martin Andersson, Leon van der Noll, Afrobrazilian, Nigel Jones, Richard001, Dick Belgers, dhobern, jonpeder.lindemann, Kentish Plumber

Källor fakta: Artportalen, Artfakta och Falk & Lewington (2016): Bees of Great Britain & Ireland

Att artbestämma solitärbin

Finns det pollensamlingshår på bakbenen eller undersidan av bakkroppen?

Är kroppen kort eller mer utdragen?

Är kroppen matt eller blank, har den metallglans?

Är bakkroppen platt eller rundad i tvärsnitt?

Är bakkroppen randig?

Finns ljusa teckningar på kropp, ben eller huvud?

Vilket kön?

-Hanar är mindre och mer långsträckta

-Hanar har ofta ljusare hår/ teckningar och har längre antenner

Mer om artbestämningen

Håren bleks och blir ljusare under säsongen,
de kan också slitas av

Färger uppfattas olika. Utgå från de färger som visas på bilderna

Man kan ta hjälp av
- Tiden på året
- Artens utbredning
- Miljö/blomma som besöks. Polleninsamling sker ibland på specifika blommor

Hos smalbin, bandbin och blodbin flyger hanarna i mitten-slutet av säsongen

En del kännetecken finns hos andra arter/grupper.
Det betyder att alla kännetecken som tas upp måste stämma för en säker artbestämning

Sandbin (Andrena)

Cirka 60 arter, varav 8 är med på listan

Långsträckta bin med långa smala ben. Bakkropp plattad i tvärsnitt

Mängden hår varierar, ofta finns hår på mellankroppen och bakbenen

Honor samlar pollen på bakbenen

Vissa arter samlar pollen på speciella blommor, t ex sälg /vide eller olika väddarter

Många flyger på våren-försommaren

Glödsandbi: honor (Andrena fulva)

Drygt 1 cm lång

Röd-orangea ”glödande” hår på mellan- och bakkropp

Svarthårig i ansiktet

Vanlig i parker, trädgårdar mm
Besöker många olika blommor

Flygtid: mars-juni
I Götaland och sprider sig norrut

Kan påminna lite om rödmurarbi

Sobersandbi (Andrena cineraria)

Drygt 1 cm stor
Honan är typisk med ljusgrå och svarta hår på mellankroppen och med blå metallglans

Hanen liknar honan men är ljusgrå på mellankroppen

Besöker många blommor i olika typer av miljöer

Flyger april-juli i hela landet utom i fjällen

Liknar sälgsandbi

Sälgsandbi (Andrena vaga)

Drygt 1 cm

Honan typisk med täta ljusgrå hår på mellankroppen och glänsande bakkropp

Hanen har glesare med hår och brunhåriga ben

Flygtid: mars-maj
Besöker sälg och viden

I sandiga miljöer t ex täkter och ruderatmarker
I Götaland, Svealand och s Norrlandskusten

Liknar sobersandbi men blom- och miljöval och flygtid skiljer sig något

Videsandbi: honor (Andrena clarkella)

Drygt 1 cm

Långa orangebruna hår på mellankroppen
Bakben är orangebruna med orangebruna hår

Svarthårig i ansiktet och på bakkroppen

Besöker främst sälg och viden i sandiga miljöer
(även andra vårblommor kan besökas)

Flyger under mars-maj (juni) i hela landet utom fjällen

OBS! Blekta individer får en annan färg på mellankroppen.

Blåbärssandbi: honor (Andrena lapponica)

Drygt 1 cm med orangebruna hår på mellankroppen

Håren ljusa på undersidan

Bakkroppen gleshårig med brunorangea hår fram och svarta bak

Bakskenbenen har ljusa och mörka hår som skapar en kontrast

I hela landet, men ovanligare söderut

Flyger under april-juli i skogsmiljöer. Besöker främst blåbär, men även lingon och tranbär (andra växter kan besökas för nektar)

Liknar en del andra sandbin (t ex videsandbi), men blombesök och miljön blir avgörande

Trädgårdssandbi: honor

(Andrena haemorrhoa)

Cirka 1 cm med ”kalott” av rödorangebruna hår på mellankroppen

Bakkroppspetsen har brunröda hår och bakbenen är orangeröda. Ljusa hår i övrigt

Vanlig i trädgårdar och andra miljöer
Besöker många blommor

I hela landet utom i fjällen
Flygtid: april-mitten juli

Liknar många andra bin men om alla karaktärer ovan stämmer är det trädgårdsandbi!

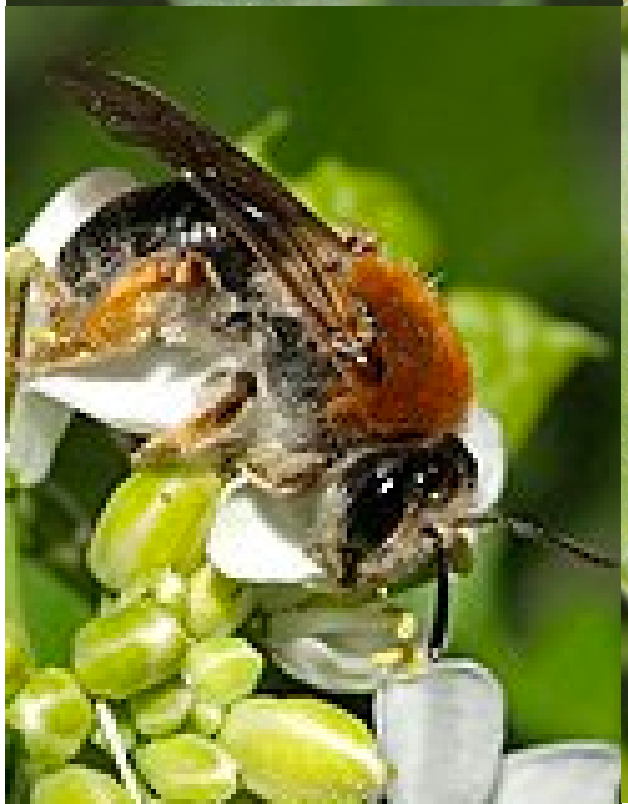

Väddsandbi (Andrena hattorfiana)

Cirka 1,5 cm

Honan (upptill) långsträckt och nästan kal,
med svagt randig bakkropp som nästan
alltid är rödfärgad

Hanen (nedtill) är hårigare på mellankroppen och
har mindre rött på bakkroppen, munskölden är vit

Samlar pollen från väddväxter

Flyger juni –aug i Götaland och Svealand

Guldsandbi (Andrena marginata)

Cirka 1 cm, honan (upptill) har brunorange bakkropp som är svart längst fram; brunbeigea hår på mellankroppen

Hanen (nedtill) har ljus munsköld (svårt att se) och är mer uppblandat röd och svart på bakkroppen

Flygtid: (juni) juli-sep
Samlar pollen från väddväxter

I Götaland och Sveland (sällsynt i s. Norrland)

Kan påminna om väddsandbi (också på vädd) men är mindre och mer hårig (på mellankroppen) och har en annan röd nyans

Blåklocksbi (Melitta haemorrhoidalis)

Drygt 1 cm.

Honan ± svart med rödorangea skenben och rumpa
Ofta med smala vita band på bakkroppen

Hanen hårig i beigebrunt med svarta hår mitt på mellankroppen. Ljusa hår i ansikte och på sidan
Har också rödorangea hår på rumpan (svåra att se)

I Götaland och Svealand (enstaka fynd i s Norrland)
Flyger juni-aug

Besöker nästan bara blåklockor, sällsynt på bl.a. malvor

♀

♂

Långhornsbi: hanar (Eucera longicornis)

Drygt 1 cm. Liknar inga andra arter

Antennerna är extremt långa
Mellankroppen är tätt brunhårig

Inte i så torra miljöer som andra bin; föredrar ärtväxter men besöker även andra blommor

I Götaland, Sveland och s Norrlandskusten

Flyger mitten av maj – början av aug

Arter- svenskt namn	Vetenskapligt namn	Arter/Grupper	Vetenskapligt namn
Glödsandbi: honor	*Andrena fulva*	Praktbyxbi: honor	*Dasypoda hirtipes*
Sobersandbi	*Andrena cineraria*	Lysingbi	*Macropis europaea*
Sälgsandbi	*Andrena vaga*	Rödmurarbi	*Osmia bicornis*
Videsandbi: honor	*Andrena clarkella*	**Grupper**	
Väddsandbi	*Andrena hattorfiana*	Blodbin	*Sphecodes*
Trädgårdssandbi: honor	*Andrena haemorrhoa*	Gökbin	*Nomada*
Blåbärssandbi: honor	*Andrena lapponica*	Smalbin & bandbin	*Lasioglossum & Halictus*
Guldsandbi	*Andrena marginata*	Citronbin	*Hylaeus*
Skogsbandbi	*Halictus rubicundus*	Tapetserarbin: honor	*Megachile*
Blåklocksbi	*Melitta haemorrhoidalis*	Fibblebin	*Panurgus*
Långhornsbi: hanar	*Eucera longicornis*	Övriga solitära bin	-
Storullbi	*Anthidium manicatum*		